

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Peccatis Et Gratia, Fide, Spe, Et Charitate

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Punct. Diff. 1. Argumenta ab authoritate S. Aug.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82969](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-82969)

minatio ad illam, ita creaturæ erit, quod existat speciale beneficium, quia ejus est determinatio ad illud.

R E S P O N D E T U R. Creaturæ esse, sed Dei gratiâ adjutæ, ut existat objectum beneficij specialis, sed non est creaturæ, ut ponatur ipsa exhibito & collatio illius boni. Sit v. g. laborat subditus, ut habeat Dominus copiam semen tem, nec tamen sibi ipsi benefacit, sed benefacit ei Dominus, dando illam semen tem. Cusoribus pecuniae solvitur eadem pecunia, quam procuderunt, neque tamen cusores sibi benefac iunt, sed Princeps; ita & in præsenti.

DIFFICULTAS II.

Defenditur necessitas scientiæ conditionatae.

Gonet Tom. 2. de scientia Disp. 5. art. 2. & sequentibus. Impugnat scientiam conditionatam sub titulo scientiæ Mediae, quæ argu menta ejus hinc pensanda, & vix quidem aliquid adferetur, quod non sit à nobis prætactum, in 1. parte. Illic tamen adlata, hinc etiam applicari debebunt, & ea applicare in præsenti præ stat. Sit

Punctum Difficultatis 1.

Argumenta ab auctoritate Augustini.

OBJICIT 1. Gonet Disp. 5. de scientia, a. 2. Scientia media fuit familiaris apud Semi Pelagianos, quam tamen dicunt nostrates, à se esse inventam: & quod fuerit Semi-Pelagianis familiaris, probat hoc ex Fausto, qui agnovit eam independentem à decreto, quod etiam faciunt nostri.

R E S P O N D E T U R. Constare, quod aliqui ex nostris, putarint hanc esse sententiam à se inventam, sed ubi? In Augustino; constat enim, illâ usum fuisse S. Augustinum, nec de hoc est controversia illa inter nos. Sed convenimus in hoc omnes, quod ea scientia conditionata, quam defendunt nostri, non fuerit eadem cum ea, quæ utebantur Semi-Pelagiani, de quo egi 1. part. Disp. 4. Unde quantum ad præsens, dicitur, quod scientia conditionata, quæ utebantur Semi-Pelagiani, habuerit pro objecto consensus nostrum conditionatum, sed à viribus naturæ profectum; objectum autem scientiæ conditionatae, quæ nos utimur, est consensus conditionatus, sed ex gratia conditionatae danda prævisus. Inde contra Faustum dicimus, quod ex prædestinatione Dei, (nomen Prædestinationis latius accipiendo, nempe etiam pro præparatione conditionata auxiliorum conditionatae dandorum, quam acceptiōnem admittit Gonet loco cit. Ar. 2. §. 1. & colligitur ex Aug.

loco quem cito 1. parte D. 4.) intelligi debeat humanorum actuum causa, & per nos enim, dicitur aliquid prædestinationis auxiliū, quam vis illud præscientia non explorari, quæ per Faustum, explorare debuit consensus naturalem, quam explorationem consensus naturalis in opere salutis nos rejicimus. Sed juvat iteratò repetere, per quid id, quod dictum est Prima parte, Disputatione 4. num. 37. per quidnam licet distinguitur sententia nostra à sententia Semi-Pelagianorum.

Distinguitur imprimis, *Objecto.* Quia sententia conditionata, quæ Societas utitur in explicandis difficultatibus in opere salutis, habet pro objecto merita conditionata super natura lia. Sententia autem Semi-Pelagianorum, ut batur scientiæ conditionata, habente pro objecto, merita naturalia. Expressit hoc Augustinus libro de Gratia & libero Arbitrio, cap. 6. *Si merita nostra sic intelligerent, ut etiam ipsa dona Dei esse cognoscerent, non esset reprobanda ipsa sententia. Quoniam verò merita humana scripturam, ut ex semetipso habere hominem dicunt, propterea necessariò responderet apostolus: Quia enim te discernit?*

Distinguitur Secundo, *Ipsa.* Quia Semi-Pelagiani docebant pro meritis conditionatis aliquem præmiali, & pro demeritis conditionatis puniri, nostrum autem nemo dicit, quod ob prævisionem conditionatam, sequatur absoluta collatio præmii vel peccati. Hanc mentem Augustinus Semi-Pelagianorum expressit de Prædestinatione Sanctorum cap. 12. *Sed unde hoc talibus viris in mentem venerit, nescio: ut futura, quæ non sunt futura, puniantur aut honoretur merita parvorum. Idem habet ibidem cap. 14. Si judicarentur homines pro meritis sua vita, quæ non habuerunt, morte preventi, sed habituisse, si vivèrent, nihil prodebet ei qui raptus est, ne militiam mutaret intellectum ejus. Nihil prodebet ei, qui lapsi moriuntur, si ante morientur: quod nubilus dicere Christianus audebit. Idem habet epistola t. 5. describens Semi-Pelagianorum sententiam. Quem nequiter novit fuisse virtutum, sine baptismo facit & mori, sic in eo puniens opera mala, non quæ fecit, sed quæ facturus fuit. Eadem scientia utebantur Semi-Pelagiani, ut ostendarent, beneficium Prædestinationis non esse beneficium speciale conditionatum à reliquis gratiis, sed sufficere putabant ut salvetur quis, quod prævideantur opera illius bona ex gratia facta; ante quæ bona opera, præcesserit fides v. g. naturalis, vel alia opera bona naturalia. Ertamen nemo est ex nostris, qui præter prævisionem bonorum supernaturaliū non ponat decretum Dei Prædestinationis tanquam specialem Dei favorē, à reliquis gratiis conditionatum. Quod autem id sententia Semi-Pelagiani, ostendit id integrissimus liber S. Augustini, de Prædestinatione Sanctorum, & de bono perseverantia.*

R. P.
THEMI
zia now.
Tom. I.
D. V.

Colligitur verò ex epist. Prosperi & Hilarii. Et hoc volunt illa verba Prosperi mox citanda: *Post omnium par invenitur & una sententia, quā proprieum & Prædestinationem Dei, secundum præscientiam recuperunt.* En recursum ad præscientiam, non recurrendo ad decretum speciale prædestinatum. *Vt ob hoc alios Deus vasa honoris, alios contumelie fecerit, quia finem uniuscujusque prævidit, & sub ipso gratia adjutorio, in qua futuris est voluntate & actione præsicerit.* Penit hinc convictos ab Augustino Semi-Pelagianos, recurrunt ulterius etiam ad prævisionem bonorum ex gratia faciendorum, sed tamen voluisse, adhuc stando in illo ly *sub ipso gratia adjutorio* excludere beneficium speciale Prædestinationis, quod tota Societas agnoscit. Erat & in hoc abusus scientiae conditionatae, quia pro ratione adferabant, quare hic potius vocetur quā ille, quia prævidit illum Deus operaturum, quod tamen in Semi-Pelagianis, in dī & in seipso, corruxit Augustinus de Bono Perseverantiae cap. 9. quem locum inferius expendumus objectione quartā, correxit inquam per hoc, quia prævidit Deus Tyrios & Sidonios fuisse convertendos, nectamen sunt converti, consequenter non est referendum in prævisionem, quod hic potius convertatur, non ille. Nisi velis, hoc ultimum punctum potius spectare ad differentiam tertiam. Etenim

Differit Tertiū, sententia nostra à sententia Semi-Pelagianorum, scopo seu fine. Quia illi volunt ostendere, cur huic potius gratia offeratur, quā ille, cur hic potius vocetur, quā ille, referendo id in opera naturalia, posita liberè; si placet, adde & opera supernatura. Nos autem non ad hoc utimur hāc sententia, ut ostendamus, cur hic potius vocetur quā ille, hoc enim, non in scientiam illam referimus, sed in voluntatem Dei selectivam auxiliū, vel non selectivam, ad copid referendo in judicia Dei. Unde utimur hāc sententia ad hoc salvandum, non quare hic vocetur, sed quare liberè vocetur, adeoque volumus salvare libertatem cum vocazione, non autem reddere rationem eur vocetur. Idem in præsenti de Prædestinationis beneficio applica. Scopus ergo Semi-Pelagianorum fuit ostendere cur hic potius vocetur, quā ille; noscrautem scopus est, ostendere cur liberè vocetur.

INSTANT I. ex auctoritate Prosperi, quā habetur in epistola ejusdem ad August. ubi exponiens Semi-Pelagianorum sententiam, dicit, quod Deus alios vasa honoris, alios contumelias fecerit, quia finem uniuscujusque prævidit, & quod. *Sub ipso gratia adjutorio, in qua futurus est voluntate & actione præsicerit.* Sed hāc sententia Prosperi quid velit, consule differentiam secundam nostrā sententia à Semi-Pelagianismo. Insuper

RESPONDETUR. Sicut varia fuit hāresis

Pelagiana, ita variabant & Semi-Pelagiani, & nomen gratiæ aliter & aliter accipiebant. Aut enim nomine gratiæ accipiebant gratiam creationis, & hoc fuit hāreticum; aut accipiebant gratiam prædicationis, non concedendo ulteriorum ullum influxum, & adjutorium divinum, requisitum ad ipsam operationem, & in hoc etiam errant hāretici, de quo vide *i. par. D. 4. n. 46. 47. & infra Qu. 4. D. 3.* puncto ultimo. Dicoq; quod sub ly gratiæ adjutorio, intellexerit Prosper ex mente illorum prædictas, aut similes gratias, (si errarunt in hoc, quod dixerunt, sub gratiæ Dei adjutorio præsciri nostras actiones) cum tamen nos, requiramus auxilium supernaturale, & sicut oportet, etiam ad consensum illum conditionatum: & hoc adjutorium nulli requisirent, hāretici non fuissent, & hoc desumitur ex auctoritate Augustini.

Prima Auctoritas est. Lib. de Prædest. c. 9. ubi recolit, se contra Porphyrium docuisse, quod VERBUM, tunc sit incarnatum, quando sciebat qui fuissent credituri; docet item August. hanc sententiam non debere reprobari, verba ejusdem sunt. *Quid enim est verius, quā praescripsisse Christum, qui & quando, & quibus locis in cum fuerant credituri, subditq;.* Sed utrum predicato sibi Christo, à seipso habituri esset fidem, an Deo donante sumpturi, id est, utrum tantummodo eos præsicerit, an etiam prædestinaverit Deus credituros, querere ac differere tunc necessarium non putavi, concluditq; quod illa fides tribui deberet Deo donanti, quā est ipsissima nostrorum doctrina, nam nos etiam conditionatam illam fidem tribuimus gratiæ conditionatè dandæ.

Secunda ejusdem Auctoritas, quæ ostendit hoc reprehendisse in præsenti Augustinum in Semi-Pelagianis, quod non recurrerint ad gratiam. Verba Augustini sunt, libro de gratia, & libero arbitrio cap. 6. *Simerita nostra sc̄ intelligerent, ne etiam ipsa dona Dei esse agnoscerent, non esset reprobanda ista sententia, & tamen nostra reprobatur ab oppositis, quantumvis afferamus, consensum etiam conditionatum esse donum Dei, esse ex gratia conditionatè danda, quod idem de consensu absoluto passim fatemur.* Hinc ut vides debuisse ostendere objicientem, quod quantumvis Semi-Pelagiani agnoyerint consensum nostrum prævisum esse ex gratia, tamen in hoc errasse, vide *i. par. loco cit. num. 73.*

Et hoc etiam ostendit error ipse Pelagianorum, quos fecuti sunt Semi-Pelagiani, in hoc à Pelagianis differentes, quod Pelagianine in ipso quidem processu talutis requisiuerint vires gratiæ, quas requirebant Semi-Pelagiani, licet obiectum Præscientiæ antecedens processum talutis, posuerint independens à viribus gratiæ. Verba Augustini sunt de Prædestinatione Sanctorum, cap. 18. *Præsciebat ergo, ait Pelagius, qui futuri essent Sancti & Immaculati, per liberum voluntatis arbitrium, & ideo ante mundi constitutio-*

(L) 2 nem,

rem, in ipsa sua præscientiâ, quâ tales futuros esse præscivit, elegit. Jam autem per nos præscivit, qui futuri escent Sancti, per gratiæ adjutorium.

Tertia Autóritas est. Lib. i. de Gratia Christi, cap. 47. Si ergo consenserit nobis, non solam possibilatatem &c. sed ipsam quoque voluntatem & actionem divinitus adjuvarit, ut sine illo adjutorio nihil boni velimus & agamus, nihil de adjutorio gratia Dei, quantum arbitror, inter nos controversia relinquatur, & tamen in nostris principiis ad verificandum, quod sine adjutorio Dei nihil boni velimus, etiam consensus conditionatus pendet à gratia, itemq; absolutus. Hinc de adjutorio gratiæ, nihil inter nos & Augustinum controversia relinquitur. Similia habet aliis locis, quæ vide i. par. D. 4. num. 75. 79. & alibi.

Directè ad auctoritatem Prosperi hoc dicimus, quod Semi-Pelagiani in hoc errant, quia jam admissio consensu conditionato præviso, coque gratio, merita illa conditionata gratio, volebant esse motivum, cur huic potius detur gratia efficax, volebantq; admittere prædestinationem, tanquam gratiam conditam ab aliis, specialemque & efficacem Dei favorem.

Decurritur Epistola Prospere.

Decurro ex hac occasione totam illam Epistolam Prosperi, continentem errores Semi-Pelagianorum, & nostræ sententiæ ab ea distinctionem ostendo. Literâ E sub initium dicit Prosper. *Qui autem credituris sunt, quivè in ea fide (que deinceps per Dei gratiam sit) juvandi, manus sunt, præesse ante mundi constitutionem Deum.* Nos autem non deinceps, seu post inchoamenta, dicimus haberetis fidem per gratiam, sed statim ad ipsam fidem, illam requirimus.

Ponit ibidem Prosper, *de apprehendenda vita eterna nemo desperet, cum voluntaria devotione remuneratio sit parata.* Ubi nomine voluntariae devotionis, intelligit viribus naturæ elicitem, & tamen nos tali devotioni non tribuimus præmium aeternum, nec tribuimus huius devotioni quod illa posita tum primum detur gratia vel fides supernaturalis. Rursus ibidem. *Eligendorum & rejiciendorum dicitur facta discretio, ut secundum quod placuit Creatori, alii vas a honoris, alii vas contumelia sint creati, & lapsis curam resurgendi adimere, & sanctis occasionem temporis adferre.* Quia autem nos ponimus discretionem in selectivo decreto, & prædestinatione, potuissent nobis idem objicere Semi-Pelagiani, quod lapsis curam resurgendi adimamus, &c.

Deinde, ut haberetur literâ G. sub finem. Semi-Pelagiani propositum vocantis gratiæ in hoc omnes definitiunt. *Quod Deus constituerit nullum in regnum suum nisi per Sacramentum Regenerationis assumere, & ad hoc salutis donum omnes homines universaliter, sive per naturalem, sive per scriptam Legem, sive per Evangelicam prædicacionem vocari.* Per nos autem propositum vocan-

tis gratiæ, stat in interiori auxilio, illuminatio, piâ affectione, licet amplectatur Legem & Sacra menta. Item literâ H. propositio Semi-Pelagianorum est, *quantum quisq; ad malum, tantum habet facultatis ad bonum.* Pernos non item: quia ad bonum indigemus auxilio superaddito. Literâ I. *Gratiam non præviam humanorum volunt esse meritorum.* Nos præviam etiam ad assensum conditionatum. Unde quod habetur literâ L. quia profitemur à gratia omnia bona merita præveniri, necessitate concedimus, Deum secundum consilium voluntatis sua, omnia facere. Pernos item, non idèo unusquisque ad profectum debet vocari, si se sciat sua diligentia bonum esse posse, sed si se sciat, gratia Dei bonum esse posse, quam nemini negat.

Per Massilienses literâ M. prior est obediencia quam gratia. Per nos prior gratia quam obediencia. Per Massilienses voluntas homin, *Divina gratia sibi parit opem, non gratia sibi humanam subjicit voluntatem.* Pernos gratia non prædeterminativè quidem, sed coëffective, completivè item ad operandum, etiam conditionatè, humanam sibi subjicit voluntatem, ingens subjectio est, fine hac gratia non posse ad libitum, ne quidem inchoare salutis opus. Ingens subjectio sine selecto à Deo auxilio, nusquam operari auctu.

INSTANT 2. idem. Etiam Semi-Pelagianus sunt hæc scientia ad conciliandam libertatem arbitrii creati cum prædestinatione, & decretis divinis, & tamen & nos utimur hæc scientia tanquam principio ad salvandam libertatem nostram, cum prædestinatione.

RESPONDETUR. Non ostendi ullam auctoritatem, quod Semi-Pelagiani, prædicta scientia usi fuerint, ad concilianda merita nostra supernaturalia, cum decretis Dei, quando autem dicit Prosper, si Dei constitutio humana præveniat voluntates, quod è sensu Semi-Pelagianorum prædestinationis nomine fatalis necessitas intelligatur, id etiam non convincit: nam hoc solum intendebant Semi-Pelagiani. Si consensus quicunq; præveniri debet Dei adjutorio, ut volebat Augustinus, colligiq; potest ex immediatè citatis auctoritatibus. Inducetur, inquietabant illi, fatalis necessitas. Quia esse necessarium illud adjutorium, & tamen habere illud non penderet à nobis, sed à Deo ponit liberè; & cum positio illius, nostro arbitrio non geratur, pendebit à Deo, quasi à fato; sed hanc objectionem vide solutam etiam in i. parte Disp. 4. n. 59. Et certè, posuerunt Semi-Pelagiani prædestinationem Dei, secundum præscientiam meritorum naturalium, inductivorum, ut Deus det auxilium gratiæ, consequenter non fato, sed libera electione nos salvandos, contra quos, Nostrates ponunt prædestinationem secundum præscientiam ipsius adjutorii divini. Ad hanc instantiam plenius solvendam.

Nota

R. P.
THEMI
ZIA NOW.
Tom. I.
D. V

NOTO 1. Præter id quod dictum in prima parte, & repetendo immediatè allata, dico, in duobus fuisse abusos scientiæ conditionatæ Semi-Pelagianos. *In primis*, Quia prævisa merita naturalia, eorumque libertatem volebant conciliare cum prædestinatione, licet eam noluerint esse beneficium speciale, putantes prædestinationem esse, *sciri quod aliquis bene operetur*. Et quidem quod voluerint conciliare merita naturalia, eorumque libertatem, ostendunt auctoritates citatae ad Instantiam 1. quod autem voluerint conciliare cum prædestinatione, ostendunt illa verba Properi. *Par habetur & uia sententia, quæ propositum & prædestinationem secundum præscientiam receperunt*. Et Faustus, lib. de Gratia, & humanæ mentis arbitrio sibi repetit, *quod nisi Præscientia exploraverit, supple, ut probatum, merita naturalia, prædestinatione nihil decernit*. Hoc item complexus est Prosper, epistolâ ad August. *Voluntatem nostram*, inquit, *adhuc gratiam, quia in Christo nascimur, pervenire, per naturalem facultatem, petendo querendo, pulsando, ut idem incipiat, idem inveniat, idem introeat, quia bono naturæ bene usus est*. Ed etiam servit Propositio, qua habetur in libro Petri Diaconi de Incarnatione, cap. 6. & apud Augustinum, lib. de prædestinatione SS. in fine. *Initium fidei, quo in Christum primitus credimus, ab homine ipso esse, nec esse donum Dei*. Similia habent epistolâ 107. ad Vitalem, & aliis locis. Jam autem nos, non utimur hâc scientiâ ad conciliandam meritorum naturalium libertatem cum prædestinatione, nec ullus nostrum pro ratione reddit, cur hic potius vocetur, quam ille, quia bono naturæ, bene usus est, adeoque immerito imponitur nobis eadem cum Semi-Pelagianis sententia. *Secundus abusus est*, quia pro ratione adferbant, cur hic salvetur, ille non, cur huic de turgratia efficax, illi non, quia prævidit Deus, quod esset operatus, quæ causâlis per nos non tenet, de quo infra. Cum Deus etiam respeditus, præviderit gratias efficaces, & respeditus Petri de efficaces, & tamen Judas damnatus, salvatus Petrus. Rejici ergo hoc debet in aliud, & non in præscientiam illam: adeoque ostendebant cur Deus salvâ libertate huic potius, & non alteri der gratiam, nos autem salvamus libertatem, per ordinem ad gratiæ efficaciam, scilicet, quomodo salvâ libertate, gratia à Deo danda, sit efficax. Quod autem Semi-Pelagiani, non tenuerint decretum aliquod prædestinationis ad gloriam, quod & nos & Thomistæ admittimus, de hoc infra, ubi de mente Hilarii.

NOTO 2. Concedere nos, quod objecrint Augustino Semi-Pelagianis, illum asseruisse fatum quoddam, sed hoc dupli sensu ab illis fieri potuit. Primo, quod ad consensum gratiosum, requisiuerit gratiam, quam tamen, ponere sit in potestate Dei, & hoc sensu locutos fuisse Semi-

Pelagianos, taleque fatum admisisse Augustinum constat ex pluribus locis, in particulari, ex illis verbis lib. 2. contra duas epistolas Pelagii cap. 5. *Si hoc nobis objiciendum putarunt, sub nomine, inquit, gratia, ita fatum asserunt, ut dicant, quod nisi Deus invito & reluctanti homini, inspiraverit boni, & ipsius perfecti cupiditatem, nec à malo declinare, nec bonum possit arripere*. Recitat & alium Textum similem Gonet, nec sub nomine, inquit, gratia, fatum asserimus, quia nullis hominum meritis, Dei gratiam dicimus antecedendi, qui textus ostendunt, ex eo objectum fuisse Augustino quod fatum asseruerit, quia asseruit necessitatem gratiæ. Quam quia omnes nostri Doctores ad opera salutis necessariam pertinunt, hinc una cum Augustino, à Semi-Pelagianis damnari deberent tanquam fati assertores, qui ergo, idem, cum Semi-Pelagianis tenemus. Secundo sensu, Potuissent objicere Semi-Pelagiani Augustino, quod asseruerit fatum, si posuisset necessitatem gratiæ, ad consensum gratiosum, sed ejus naturæ, ut cum eam ponere non sit humanæ potestatis, illâ tamen posita, non possit homo v.g. dissentire: vi illius gratiæ bene sequeretur, tenuisse Augustinum gratiam illam fatalem & prædeterminantem, sed negatur, nulli talem gratiam asseruisse Augustinum, & eo sensu fatalis gratia, rejicitur à Tridentino Sess. 6. de Justificatione Can. 4. Talem gratiam admittunt oppositi. Hinc objicitur illis merito, gratiam ab illis assertam esse fatalem necessitatem, quam nulli asseruit Augustinus. Unde in inferius, quando usurpabimus hunc terminum, gratia non determinat ut hoc non nisi agat voluntas, usurpabimus hoc sensu, quod vi sua non determinet, cui in sensu composito resisti non possit.

NOTO 3. Pernos divinum decretum, prævenire voluntates nostras etiam pro statu conditionato, sed hoc sensu, quia Deus decrevit in dampnum servare nostram libertatem, & quia decrevit, se daturum conditionata illa auxilia ad consensum conditionatæ futurum.

INSTANT 3. Expendendo præcipua Pelagianorum & Semi-Pelagianorum motiva, quibus movebantur ad negandum in Deo decretum, se efficax, & humanas præveniens voluntates.

PRIMUM est. Quia laceretur libertas, si decretum divinum humanas præveniret voluntates. Hanc mitem Hæreticorum explicat Augustinus, libri de Gratia & Libero Arbitrio lib. 2. Retract. cap. 66. habetque Prosper contra Collat. cap. 38. carmine item de Ingratis.

RESPONDE TUR. Negando, quod Argumenta illorum Hæreticorum fuerint contra decretum de se efficax, seu contra efficaciam Gratia, quâ positâ, ex vi gratiæ impossibile est non sequi eventum, seu contra gratiam prædeterminativam. Nec potest ostendi, quod ta-

(L) 3 lém

Tractatus IV.

126

lem gratiam asseruerit Augustinus, sed hoc asserebat. Negabant prædicti Hæretici necessarium esse Gratiaæ adjutorium saltem ad prima initia salutis. Quia si requireretur & non sufficeret sibi ad initia saltem salutis, Liberum arbitrium hoc ipso auferretur. Nam sine illa gratia per Augustinum operari non potest voluntas, & tamen illam gratiam non esset in potestate hominis habere, nec posset præcisè ex viribus arbitrii homo illam mereri: Si enim illam mereri posset, esset adhuc in potestate hominis & libertate, illam habere. Colligitur hæc doctrina ex ipsis verbis quæ recitat Gonet, in quibus nihil agitur etiam æquivalenter de Gratia, cui in sensu composito resisti non posse. Verba Tex. ex Libr. de Gratia & Libero arbitrio sunt. *Cum defenditur Dei Gratia, putant negari Liberum arbitrium. Ubi est mentio Gratiaæ sed non illius additi de se efficacis, aut, Gratiaæ quæ posita impossibile sit ex vi illius non sequitur sensum.* Idem eruit ex verbis Prospèri Liberum arbitrium causant auferri, si & principia & profectus & perseverantia in bonis usque ad finem, Dei dona esse dicantur. Et quia nos & principia & profectum & perseverantiam in bono docemus pendere ab auxilio supernaturali. Hinc querela contorta contra Augustinum, nos etiam petit, ostenditq; nostram sententiam esse sententiam Augustini: Possentque contra nos repeterere. Si Gratia est necessaria & illam habere non est in mea potestate, *Mala velle necesse est.* Nec poterunt illa bona opera per nos adscribi libero arbitrio, sed Gratiaæ occidentq; versiculum. *Vel nostro adscribi nequeunt bene ge-
stalabori.*

Deinde ut aliquid concedatur objicienti, distinguenda sunt hæc duæ propositiones: Datur in Deo decretum de se efficax, (quicquid sit qualenam sit illud decretum ex parte Aetatis, de quo alias) & datur in Deo decretum de Gratia de se efficacij, quæ positæ non posse non sequi eventus. Primam propositionem admisit Augustinus, admittimus & nos, importat enim voluntatem Dei de danda Gratia ut cooperetur Arbitrio etiam pro statu conditionato, hocque decretum petierunt argumenta Pelagianorum. Secundam propositionem negamus nos. Nulli asseruit Augustinus, negavit Tridentinum, Canone citato, admittunt autem oppositi.

2. ARGUMENTUM. Quia positio tali decreto auferebantur divina auxilia sufficientia, ac proinde homines injustè à Deo argui ac increpari, è quod v.g. non convertantur.

RESPONDETUR. Nullum textum citari, quod objecerint Semi-Pelagiani Augustinum, illum admisisse Gratiam de se efficacem, sine quæ tamen gratia, impossibile sit operari. Si enim talem Gratiam admisisset, fuisse Gratia præterminativa, & sequeretur auferri omne auxilium sufficiens. Sed hoc docuit Augustinus, non

sufficere Liberum arbitrium sibi ad opera salutis, sed debere gratiâ Dei præveniri & adjuvari, quæ ipsa gratia ut offeratur nobis, non cadit sub meritum naturale. Inferebant Semi-Pelagiani. Ergo Liberum arbitrium sibi non sufficit. Ergo injustè peccatores à Deo punientur. Quia vero nos expressè docemus, Liberum arbitrium non esse sufficiens sibi sine Gratia, idèo impetrerent nos Semi-Pelagiani, tanquam discipulos S. Doctoris. Quod autem id docuerint Semi-Pelagiani, colligitur ex ipsis verbis, quæ recitat idem Gonet, *Rectè corriperer, si eam (scil. Gratiam) meâ culpâ non haberem, hoc est, si eam possem mibi dare vel sumere ipse, nec facerem. Velsi dante Deo accipere noluissem. Cùm ergo & ipsa voluntas preparetur à Deo, cur me corripis?* In quo textu, nullibi sit mentio gratiaæ, quæ posita, Impossibile sit non sequi eventum, sed tantum ostenditur necessitas Gratiaæ, quæ per Augustinum & nos, est necessaria, ad opera salutis, & tamen subiectum nostrum naturale & vires non cadit. Unde Semi-Pelagiani ut salvarent sufficientiam ad bene operandum, posuerunt quod sit in potestate hominis habere Dei gratiam, quia viribus naturæ, orando v.g. potest impetrari. Talem sufficientiam nos negamus, utimurq; argumentis S. Augustini.

3. ARGUMENTUM est, quo ducebantur ad admittendam præscientiam futurorum à decreto de se efficaci independentem: Quia ex tali decreto dicebant sequi, quod Deus esset author & causa peccati, ut habetur in Prospero ad Capit. Object. Textus objectionis quintæ, sic habet, *Quod peccatorum nostrorum author sit Deus, è quod malam voluntatem faciat hominum.*

RESPONDETUR. Duplex sensus cogitatur potest, quo Semi-Pelagiani adfruixerunt per principia Augustini Deum esse auctorem peccati. 1. Si gratia est necessaria ad bene operandum, nec sufficit liberum arbitrium, & tamen eam gratianæ non sit in nostra potestate ponere. Ergo si peccemus, Deus erit causa & author illius peccati. Concedebat antecedens Augustinus, concedimus & nos. Negabat consequiam, negamus & nos, è quod necessarium ad operandum auxilium nulli neget Deus. 2. Sensus est, Deum esse auctorem peccati, quia facit ut hic & nunc non nisi peccemus, adcoque quod Deus prædeterminet ad peccatum, vel ejus materia, & hoc non docuit Augustinus, nec in hoc sensu impugnarunt eum Semi-Pelagiani. Nec textus ullus citatur, qui hoc sensu questionem fuisse agitamat ostendat. Imo in oppositum est auctoritas Augustini Libro de fide ad Petrum, titulo margin. Angel: *Initium sua damnationis, in ipsa aversione voluntaria inveniuntur.* Ergo ad malum non erat prædeterminatus Angelus. Et Lib. 2. de Aet. cum Felice cap. 4. *Habet quisq; in voluntate, aut eligere quæ bona sunt, & est arbor bona, aut eligere, quæ mala, & est illa.*

R. P.
THEMIS
Tom. I.
D. V.

arbor mala. Non ergo est arbor mala ex prædeterminatione.

ADD O. Etiam Pelagiani urgebant, Deum fore auctorem peccati, quia est auctor connubii & generationis hominum, vi cuius generationis transfunditur originale. Hinc ut ostenderent Pelagiani, Deum non esse auctorem peccati, negabant dari originale, sed in nostris principiis admittimus originale, & eo admisso salvamus non esse adhuc Deum auctorem illius peccati, de quo vide tractatum de peccatis, ubi de peccato originali. Sensisse autem hoc Pelagianos, vide 1. parte Disp. 4. n. 64. Solutionem autem ejusdem argumenti. Vide Primâ parte Disp. 5. num. 466.

4. ARGUMENTUM est. Quod Semi-Pelagiani, etiam argumentis aliquorum Patrum Græcorum, probarint suam sententiam.

RESPONDE TUR. Concedendo totum, eò quod Quæstione nondum evolutâ, aliqui ex Græcis Patribus ad hanc partem inclinarint.

5. ARGUMENTUM. Quod etiam usi fuerint auctoritate ipsius Augustini, contra Augustinum.

RESPONDE TUR. Concedendo usos fuisse, sed longè dispar ratio est, cum nos contra oppositos utimur auctoritate Augustini, nam non abutimur illis, sed utimur, & ostendimus, non docuisse Augustinum, Decretum ullum prædeterminativum operationis liberæ, ut videre et Disp. 5. à Num. 428.

Explicantur quedam loca in particulari.

OBJICIT 2. Autoritatem Augustini ex Cap. 10. Lib. de Prædestinatione Sanctorum: *Prædestinatione quippe Deus a præscivit, quæ fuerat ipse facturus*, hinc arguit. Quæ Deus est facturus, ex suâ prædestinatione prænoscit, at Deus omnes actiones nostras quantumcumq; liberas est facturus. Ergo illas in suâ prædestinatione præcognoscit, id est in Decreto suo efficaci.

RESPONDE TUR. Ex præfactis scitur, quod apud Augustinum, nomine prædestinationis, venit ipsa etiam præparatio & oblatio auxilii ad Opus Salutis. Quando ergo Augustinus dicit prædestinatione præscire Deum, quæ erat ipse facturus, significat quod consensus conditionatus salutaris, non prævideatur a Deo, independentis a gratia conditionate danda, & ex vi hujus doctrinæ distinguui potest Major: Ex suâ prædestinatione prænoscit Deus, hoc est, non independenter a gratia conditionatè danda. Concedo antecedens. In prædestinatione, quæ formatur independenter a præconsulta nostra libertate. Nego. Deinde, dici potest. Nomine prædestinationis intellexisse hinc August. Prædefinitiones Operum bonorum, alias a nobis prædefensas, 1. parte disp. 5. num. 405. Deinde Concedo totum argumentum, sed nego illud additum, quod scilicet Deum in prædesti-

natione cognoscere, est cognoscere in Decreto suo efficaci, hoc est, formatio independenter à præconsulta nostra libertate, quid esset cum Dei gratia actura.

INSTAT. Quod Deus promittit, non de nostra est potestate, sed de sua Prædestinatione, inquit Augustinus ibidem. At Deus multoties promittit nostras actiones liberas, ut promisit Abraham fidem gentium. Ergo illas de sua prædestinatione promittit.

RESPONDE TUR. Quid venire possit hinc nomine prædestinationis, dictum est immidatè. Rursus, etiam per Proponentem modificanda est Major, nam si nullo modo est in nostra potestate, gratia Dei, adjutâ, id quod Deus promittit, habebimus nos in opere salutis merè passivæ, cui doctrinæ anathema dicit Trident. Sess. 6. de Justif. Can. 4. Denique utrique huic objectioni fieri potest satis aliâ viâ, quam recolam primâ parte Disp. 4. n. 79. circa medium.

OBJICIT 3. idem, Autoritatem ex cap. 9. ejusdem libri, ubi de se testatur Aug. quod quando dixit, tuic voluisse hominibus apparere Christum, quando sciebat qui in eum fuerant credituri, intellexerit id, sine præjudicio latenti consilii divini.

RESPONDE TUR. Nomine latentis consilii intelligi gratiam prædestinationis, intelligi Selectionem auxiliorum potius efficacium prædefficacibus, de quo vide prima parte disp. 4. num. 86.

INSTAT. Per Aug. Deum præscisse fidem hominum, idem est, ac homines illam habituros ase, & idem est: habere Deo donante fidem, ac Deum eorum fidem prædestinasse, ut verba illius textus sonant. Sed homines nec in statu absoluto, nec in conditionato, fidem a se ipsis sunt habituri. Ergo in utroque statu non solum præscitur, sed etiam prædestinatur hominum fides.

RESPONDE TUR. Fidem prædestinatam apud August. intelligi fidem professa ex gratia, unde ly, *An Deo donante fidem sumpturi*, explicat inibi August. per ly, *an prædestinaverit Deus credituros*. Ex tali autem prædestinatione sequitur. Non nosci fidem etiam pro statu conditionato independenter a gratia, sed non sequitur nosci illam in Decreto aliquo præterminativo Thomistico.

Quando autem inferius urget idem, quod illic loquatur August. de futuro conditionato, eò quod etiam Hilarius interrogaverit August. de futuro conditionato, id etiam non convincit, nam concedimus, etiam futurum illud prædefinitum & prædeterminatum fuisse, hoc est, processum ab adjutorio conditionatè dando.

ADD O. Videri Aug. explicare processum, circa opus salutis, & prædocere Societatem, quod Deus prædefiniat, prædestinet, effectum conditionatum salutarem, nempe quod decer-

(L) 4 nat

nat modo alias explicato se daturum auxilium, conditionate operaturum, tum primum resulat ipsum objectum scientiae conditionatae v. g. Consensus salutaris, per cuius objecti notitiam præinformatus Deus, tum primum format in sententia omnium nostrum prædestinationem, si prævisis antea meritis absolutis, sive non, pro varietate sentientium, ita tamen, ut conveniamus omnes, non formari prædestinationem, independenter a præconsulta libertate nostra per scientiam medium. In Suarri autem & nostra sententia, post eandem præconsultam libertatem formatur prædefinitio bonorum operum, consequenter incepit primæ doctrina Aug. a consensu conditionato, de quo quærebat Hilarius, sed desit in prædestinatione vel prædefinitione sequente directionem scientiae conditionatae, quam prædefinitionem vel prædestinationem, vel si etiam malis, selectionem auxiliorum potius efficacium, præ deefficacibus, appellat consilium latens.

Objicit 4. Responderat Aug. ad Quæstiones Paganorum, quod tunc voluit Christus apparere, quando sciebat, & ubi sciebat, qui erant in eum credituri, sed hanc doctrinam retractavit lib. de Bono Perseverantiae cap. 9. & docet illum retractasse S. Thom. 3. part. Quæstione 1. art. 5. ad secundum.

RESPONDE TUR. Negando S. Augustinum ullibi docuisse quod Deus non noscat hanc conditionatam: Si apud hos homines prædicetur, credent. Verba S. Augusti sunt cap. 9. de prædestinatione sanctorum. *Quid enim verius, quam præscisse Christum Dominum, qui & quando & quibus in locis in eum fuerunt credituri, quomodo ergo hanc doctrinam retractavit, de qua enuntiat, Quid verius.* Quod autem dicit Gonet: retractasse hoc, in quantum docuit præscientiam illam independentem a Decreto, id non plus vult, quam quod jam retractarat, aut potius explicuerat illo cap. 9. nempe quod illa fides non fuisset futura ex viribus naturæ, sed ex Deo donante. Inde autem non sequitur, quod retractarit Aug. & damnarit præscientiam futuri conditionati independentem a Decreto de se efficaci, nec id illa verba Augustini ostendunt. Et certè non habetur ullum fundamentum, nec in libris retractionum continetur quidquam quod significet falso dixisse Augustinum ly. *Quid verius quam præscisse Christum Dominum, qui & quando & quibus in locis fuerint credituri,* repetitoque circa eandem materiam errasse, quis dicat.

Rursus expendamus ipsa verba S. Augusti, quæ recitat hic author, explicabat S. Augusti lib. illo de Bono Perseverantiae cap. 9. verba illa. Si in Tyro & Sidone factæ fuissent virtutes, & sic formabat discursum. *Si queratur a nobis, cur apud eos tantam miracula facta sint, qui ea non fuerant credituri, sed apud eos facta non sint, qui crederent si vide-*

rent, quid respondebimus? nunquid dicturi simus quod in lib. alio dixi, ubi sex quibusdam questionibus Paganorum sine prejudicio tamen latentis consilii Dei, & aliarum causarum, quas prudentes possunt investigare, respondi. Subditque: *Hoc certe de Tyro & Sidone non possumus dicere, & in eis cognoscimus ad eas causas prædestinationis hæc divina iudicia pertinere, sine quarum causarum latentium præjudicio, tunc istare respondere me dixi.* Hucusque verba S. Augustini, in quibus meminit quidem Augustinus latentis consilii, sed arbitraria explicatio est & aliunde non probata, quod sub nomine consilii intellecterit decretum prædeterminatum. Rursus non facit mentionem vel minimam, quod non præcognoverit Deus illam conditionatam. *Si Christus apud homines prediceret, credent.* Sed tantum eius mentionem facit, quod prædicta conditionata non sit responsivum sufficiens, cur sint hi credituri, illi non credituri, si quidem credituri fuissent Tyrii, ut verba Christi ostendunt, si prædicatus illis fuisset Christus, & tamen illis non est prædicatus. Auctoritas S. Thomæ nullo, vel minimo verbo ostendit retractasse S. Augustinum, quod Deus præcognoscet illam conditionatam, si Christus apud homines prædicet, credent, nam ibidem ad secundum postquam recitat et verba ejusdem, quæ habentur in responsis ad quæstiones ethnicorum, ponit postea præcitatum textum ex libro de bono perseverantiae, & concludit, proinde ut ipse solvens (super Augustinum) subdit, *sicut Apostolus ait. Non si volentis, neque currentis, sed misericordis Dei, qui hi quos prævidit, si apud eos facta essent, suis miratibus credituros, quibus volunt subvenit, alii autem non subvenit, de quibus in sua prædestinatione, occulte quidem, sed aliud iudicavit.*

Adverte hic in primis S. Thomam, non minus, quod S. Augustinus senserit non præcognitam fuisse a Christo hanc conditionatam; si prædicetur, credent. Rursus. Ipsa est S. Thomas, non refert sese ad libri de prædestinatione caput 9. ubi sunt illa emphatica verba. *Quid verius quam præscisse Christum Dominum, qui & quando & quibus in locis in eum fuerunt credituri.* Sed refert sese non nisi ad Responsionem ad quæstiones Paganorum. Quomodo ergo colligi potest ex verbis S. Thomæ, retractasse S. Augustinum, assertum illud de notitia futurorum; approbatum in lib. de prædestinatione Sanct. c. 9.

Certè plura alia loca retractare debuissent, ut in expositione Psal. 85. Serm. item 7. de verbis Domini, & alia loca, quæ vide citata 1. part. disp. 4. à n. 9. Notabile illud est, ubi de Correptione & gratia cap. 8. querens, cur Deus eos, qui peccant non rapiat, subdit: *Virum hoc in potestatem habuit, aut eorum mala futura necavit, nempe nihil horum nisi per verissimum, atque insanabile dicitur.* En Augustinum decernenter insaniam esse, dicere non noscet a Deo hanc conditionatam: *Pecarent sic. Quæ item verba sunt S. Thomæ, quod*

R. P.
THEMIS
ZIA NOW.
Tom. I.
T. D. V

prædestination, cuius citato loco meminit, sit Decretum ex se efficax & procedens quamvis non præconsulta nostra libertate, quid esset ex prædestinatione, hoc est, ex viribus gratiae a dura.

Explicanda jam hic mens S. Augustini, & id ad quod attendit S. Thomas. Posuerat S. Augustinus, noluisse apparere Christum anteecedentibus ante Incarnationem temporibus, quia noluit apparere, nisi tunc, cum sciebat, creditu-ros homines sibi prædicanti. Et hæc est positi-
o illius, ad quæstiones Paganorum. Subin-
sulerunt Semi-Pelagiani. Apparet ad initium talium sufficere sibi liberum arbitrium, quia si ex viribus naturæ aliquis eliciat fidem, videbit hoc Deus, dabitque salutem, quod ipsum (di-
cebant Semi-Pelagiani) videre, requisivit Au-
gustinus. Replicavit illis S. Augustinus lib. de Prædest. SS. cap. 9. affirmavitque: *Quid verius, quam præesse Christum, qui essent in eum credituri, id tamen non debere favere Semi-Pelagianis, quia quamvis non expresserit, subintellexit tam-*

enim fidem illam debere esse ex gratia. Jam postea incepit de Bono Perseverantiae discurse-
re Augustinus: *An esset hæc ultima causalis, &* responsum. Quare his quidem prædicetur fides, qui sunt credituri, illis non prædicetur, qui non sunt credituri, & hac sibi proposita quæstio-
ne, non negat præscivisse Christum, qui essent credituri, sed negat esse hoc sufficiens responsi-
vum, quare his quidem prædicetur, illis non prædicetur, recurritque & Augustinus, & S. Thom. ad prædestinationem occultam, & ad au-
toritatem S. Pauli: neque volentis, etiam ex gratia, neque currentis, ex dono Dei, sed mis-
erentis est Dei. Quod autem hæc fuerit mens Augustini, ostendunt allata, & infra verba ejus afferentur.

Hæc doctrina Augustini est ipsissima doctrina nostrorum, admittimus enim prævidere Deum per scientiam conditionatam consensus conditionatos gratiosos, dissensus etiam conditionatos peccaminosos, & ex eo non concludimus, hos semper salvari, quorum prævisi consen-
sus conditionati gratiosi, nec semper damnari eos, quorum prævisi dissensus peccaminos. Sed adhuc utramque partem, manere sub latente consilio divino, seu sub bono prædestinationis, aut sub flagello reprobationis, dicimusque constanter, ut huic potius conferatur gratia ef-
ficax, illi autem non conferatur, pendere à selec-
tione divina, prædestinationis beneficio, Deo misericordante. Nec erit necesse recurrere ad alias impugnatum Decretum prædeterminativum, cuius nullo Termino æquivalenti, meminit ini-
biaut alibi Augustinus, aut S. Thomas.

Ex his categoricè Respondeatur ad id quod adfert Gonet. quod S. Augustinus non repro-
barit doctrinam allatam, lib. ad quæstiones Pa-
ganorum, quoad punctum de notitia conditio-
natorum, tanquam doctrinam iteratò à se ap-
probatam in lib. de Prædest. Sanct. sed reproba-
rit, aut potius clarius explicaverit notitiam con-
ditionatorum, non esse sufficiens responsivum, cur hic potius salvetur quam ille, sed recurrendum esse ad prædestinationem, & ad selectio-
nem auxiliorum potius efficacium, quorum se-
lectio à mero misericordia Deo penderet.

Quæres. Unde nobis constet de hæc mente Augustini. Expressit hoc Augustinus lib. illo de Bono Perseverantiae cap. 9. sub finem, quod scilicet non sit recurrendum ad scientiam conditionatam & ad facta conditionata prævisa. Porro si etiam secundum facta, que facturi essent si viventer, mortui judicantur, profectò quia fideles futurierant isti. (Supple Tyrii) *Si eis cum tantiis miraculis suis est Evangelium predicatum, non sunt utique puniendi, punientur tamen.* Ubi ut vides, exprimit Augustinus, non debere dari pro ratione, cur hic salvetur, quia prævisa sunt ejus opera conditionata bona, quod ipsum, ut dixi, est constans nostrorum doctrina. Vides ulterius quæ fuerit mens illius, certè non negare scientiam conditionatam, de quæ verbum quidem negandâ hæc facit, sed negat illam esse sufficiens responsivum, cur his potius prædicetur Evangelium, illis non, quo tamen responsivo, usus fuit contra Paganos. Et hoc in Summa habetur expositum, prima parte Disp. 4. à num. 87.

Objicit 5. Et eruit duas Regulas ex Augu-
stino, libro de Bono Perseverantiae c. 18. ex qui-
bus impugnatur scientia conditionata, & sic for-
mat argumentum. Quidquid Deus donat &
causat, etiam prædefinit, sed Deus donat & cau-
sat liberum consensum. Ergo illum prædefi-
nit & prædestinat, ac proinde non cognoscit ut futurum per scientiam medium, antecedenter ad suam prædefinitionem & Decretum. Mi-
nor est certa de fide. Major autem est Augu-
stini, loco citato, ait enim *an foris nec ipsa dicuntur prædestinata.* Ergo nec datur à Deo, ex qui-
bus verbis eruitur hæc prima Regula: omnia
quæ dantur à Deo, prædestinantur.

Respondeatur. Concedendo totum, &
negando illam explicationem conclusionis. Ac
proinde non cognoscitur ut futurum per scien-
tiam medium, antecedenter ad suam prædefinitionem & decretum. Rursum. Non exprimit
arguens, de qualinam futuro loquatur, nam si
loquitur de futuro absoluto, concedetur iteratò totum, sed ex diversis Principiis, nam in sententia nostrorum tenentium prædefinitions, non noscitur liber consensus absoluus indepen-
denter à prædefinitione: in sententia autem no-
strorum, qui negant prædefinitions, adhuc
concedi poterit totum argumentum, quia etiā
illi, quamvis negent prædefinitions, non neg-
ant Decretum Dei de implenda conditione,
dandoque absolutè auxilio, sub quo prævidetur
futurus consensus liber gratiosus, consequenter
non-

Tractatus IV.

130

nondum ille videbitur, independenter à prædefinitione, de quo etiam vide 1. parte Disp. 5. num. 247. & jam tunc consensus absolutus, concedo, quod non noscatur per scientiam conditionatam, sed nego non præinformatum fuisse Deum per scientiam conditionatam, ut vel prædefinire operationem, vel saltem prædefinire impletionem conditionis, sub qua prævidebatur secundus consensus liber. Denique nomine Prædestinationis venire hinc potest, ut ante prædixi, decretum de dando auxilio requisito etiam ad initium salutis, & ad consensus conditionatos salutares. Quod si id venit in præsenti, nomine prædestinationis, immerito recurretur ad prædeterminationem physicam.

COLLIGES ulterius, quid sit Respondendum ad illud. Ea quæ dantur à Deo, & quæ se daturum esse præscivit, profectò prædestinavit. Ergo nulla datur præscientia, saltem respectu eorum quæ sunt, & donantur à Deo, quæ non sit fundata in Decreto, & prædefinitione voluntatis divinæ. Nam non esset bona hæc illatio Augustini, si bona opera dantur à Deo, sunt prædestinata. Ex dictis enim colliges prædestinari consensus absolutus dupli sensu in Principiis nostris, prædestinari etiam & consensum conditionatum, hoc sensu, quia ante illum præsumum præcedit Decretum conditionatum, de dando conditionatè auxilio. Quanquam quantum ad hunc locum attinet videtur inhibi loqui Augustinus, non de consensu conditionato, sed de absoluto, vide 1. parte disp. 4. num. 79.

ADDO. Quid sentiendum de principio illo Gonet, quod assumit, nempe admissis Semi-Pelagianos gratiam Dei adjuvantem seu cooperantem, non tamen præparantem aut præoperantem; nam si intelligat, quod Semi-Pelagiani initium salutis dixerint dependere ab actionibus & meritis naturalibus, concedo, quod hoc sensu operantem, & præoperantem gratiam negant. Item si nomine gratiæ adjuvantis intelligent, quod in processu salutis putarent nos indigere Dei adjutorio, hæc certè doctrina falsa erit, sed in alio sensu (quem videtur intendere Gonet, ut ex hoc prober sententiam nostram favere Semi-Pelagianis.) Negamus, quod tenuerint Semi-Pelagiani gratiam adjuvantem, negamus enim quod docuerint etiam ad initium salutis, requiri gratiam supernaturalem adjuvantem, quam tamen nos requiremus, & filiam requisivissent, negamus, quod per hoc sufficient hæretici, vidimus enim suprà enuntiantem August. nihil inter se & illos fore disputationis, si dicant ex gratia, merita nostra simpliciter & sine addito adeoque merita omnia profici. Denique admittimus nos non tantum adjuvantem gratiam, sed & operantem & præoperantem, non quidem operatione, & præoperatione prædeterminativæ, sed ratione illuminationum

& inspirationum divinarum, quæ sunt in nobis sine nobis.

INSTANT Adferendo secundam regulam ex Augustino, ex qua sequitur non dari scientiam conditionatam, quod scilicet ubiunque in scriptura vel Patribus invenitur nomen præscientiæ, debet intelligi prædestination. Sic enim loquitur: *Deum prædestinasse, hoc est, præscisse, quod erat ipse facturus.* Si autem daretur in Deo, aliqua præscientia bonorum operum independens à Decreto, falsa esset illa Regula Augustini. Unde etiam nostri docent, multa esse à Deo præscita, quæ non sunt prædefinita.

RESPONDE TUR. Quod nomine præscientiæ intelligatur etiam per nos prædestination, sed in sensu latiori, nempe sumpta pro conditionato Decreto dandi auxilii requisitionem ad consensum conditionatum salutarem. Rursus, si sunt de consensu ab soluto, dupli adhuc sentitur immediatè ante dixi admittimus, prædestinationem. Quod attinet ad nostrorum Principiæ, qui dicunt multa esse à Deo præscita, quæ non prædefiniantur, per eam doctrinam, hoc solum intendimus, non prædefiniri mala opera, solumque liberum arbitrium esse sibi sufficiens ad malum, adeoque præsciri illud non prædestinari.

COLLIGES fermè, omnes difficulteres solutas esse ex eo principio, quod posuit ad explicandas auctoritates Augustini, secundo loco, ut videtur est 1. parte Disp. 5. num. 486.

Notantur quædam. *Contra Responsiones ad argumenta nostrorum.*

UT occurret nostrorum responsionibus Gonet attulit aliquam, citata Disp. 5. art. 1. parag. 2. quæ est necesse hic expendere. *Hinc*

NOTO 1. Concedo quod S. August. interrogatus fuerit à Prospero & Hilario de notitia futurorum conditionatorum, & quod primo suis terminis docuerit notitiam conditionatorum debere poni in Deo, sed quia etiam aliud ab eo petebatur: An ille consensus futurus esset Deo dante, etiam secundam quæstionem decretivit. Ipse postea magnus Magister object sibi: An sufficiens esset responsivum, quare hic salvetur, ille non, an inquam sufficiens responsivum sit, quia hic prævidetur consensus, ille diffensurus, & de hoc puncto conclusit in lib. de Bono Perseverantia, quod hæc non esset sufficiens responsio, sed recurrerit ad prædestinationem, hoc est, Deum miserantem, aut reprobationem, hoc est, iustum Deum judicem, cum tamen prædestination & reprobatio sit iam pro statu ab soluto, hinc mirum non est, cum non defierit doctrina August. in his, quæ sunt status ab soluto, nos etiam recurrere ad statum absolutum. Quanquam si nomine prædestinationis accipiatur, etiam decretum conditionatum de dandis conditionatè auxiliis ad consensum conditionatum salutarem requisitus, non erit necesse recurrere ad statum ab soluto, quod autem decretum

R. P.
THEMIS
ZIA NOW.
Tom. I.
ID. V

Disputatio V.

131

tum hoc possit appellari prædestination, probatum est suprà, & consentit Gonet.

Videtur etiam immerito arguere Idem, illâ sententiâ August. *Deus in sua prædestinatione cognovit quæ fuerat ipse facturus*, significari non statum abolutum, sed conditionatum, ex eo, quod abolutè futura Deus facturus est, non vero facturus fuerat: certè enim ex usu grammatico quæ possum bene dicere scivit quia futurum est, ac scivit quia futurum fuerat.

NOTO 2. Assumit Gonet, quod August. ad præscientiam futurorum, non tantum requisitum prædestinationem, seu Decretum, sed quod etiam docuerit, in ipsa prædestinatione, nosci futura, ut loquitur c. 10. de prædestinatione Sanctorum, & insert: quod in principiis nostris, etiam futura absolute, non possint videri à Deo in decreto prædestinativo. Sed id immerito nobis imponit, quia nos ratione noscibilitatis variæ objecti, tribuimus & noscivitatem Deo variam, unde per nos, noscit Deus futura aboluta, in præsentialitate eorum ad æternitatem, sed nolit etiam in suis decretis & prædestinatione: immo dicimus fundari notitiam abolutè futurorum in decreto Dei, tanquam presupposito ante consensum abolutum, licet illa prædestinatione per nos non formetur, nisi post præconsultum nostrum arbitrium per scientiam conditionatam attendentem ad hoc, *quid esset homo facturus*. Imò loquendo etiam de futuris conditionibus, etiam notitia fundatur in prædestinatione, hoc est, decreto conditionato de danda conditionatè gratia, si illud futurum sit supernaturale. Et sicut per nos, possibilia possunt nosci in omnipotencia, omnivolibilitate, omniscientia divina, reflectente se ad seipsum, quantumvis possibilia nosci possint à Deo in ipsis metiis: ita & futura libera, possunt nosci in decreto post consultam nostram libertatem, quantuvis noscantur in se ipsis. Sed de hoc vide 1. parte Disp. 3. n. 50. Sumendo tamen prædestinationem, latiori modo, pro ipsa collatione auxiliis, antecedenter ad eventum conditionatum, nego quod docuerit S. Augustinus, videri in illa, quod adhuc determinate partem, eventum conditionatum.

NOTO 3. Quid sit sentiendum de illa Propositione ejusdem. Si futura aboluta in decreto noscuntur à Deo, sequitur Decretum esse infallibiliter, & ab intrinseco cum illis connexum, ac proinde de se efficax & causans determinationem voluntatis humanæ. Ad hanc propositionem ex immediate ante posito notato satisfieri potest, & alibi satisfactum est, nempe prædestinationem, prædefinitions actuum nostrorum, & alia similia de cœta, non esse formata à Deo, nisi post prævisionem *consensus si*. Hinc non habent de se efficacia in hoc sensu, quasi sint formatae indipendenter à præconsulta libertate, sed sunt efficacia de se, hoc sensu. Quia posito

jam illo decreto, post præconsultam libertatem, non erit necesse illud Decretum per aliud infallibilisari, estque illud Decretum infallibiliter, & ab intrinseco, hoc est, non per aliquid superadditum connexum cum futuris, sed ex suppositione determinationis creatæ pro statu conditionato prævisa.

NOTO 4. Assumit etiam Principium tale, Gonet: Si futura aboluta cognoscit Deus, in sua prædestinatione, est id proper dependentiam quam habent ab illa; sed ab iisdem causis dependent in statu conditionato futura conditionata, à quibus dependent futura aboluta in statu ab soluto, hinc etiam futura conditionata debet Deus cognoscere, in suo decreto. Sed aliás etiā dictum est, quod effetus conditionatus cum effectu ab soluto, ab iisdem principiis pendaat, sed principiis per se & necessariò requisitis, nec supponentibus ipsum statum conditionatum; jam autem ad hoc, ut aliquis pro statu ab soluto ponat actionem salutarem, non est principium necessariò requisitum ipsa prædestinatione, alias reprobi non possent unquam elicere actum salutarem aut supernaturalem, quia carerent principio necessario ad operandum, scil. prædestinatione. Hinc si hæc prædestinatione, non est principium necessario requisitum ad consensum ab soluto, poterit etiam prævideri consensus conditionatus salutaris sine prædestinatione conditionata, quæ ipsa cum formetur ex ipsa suppositione statu conditionati, non poterit præcedere ipsum statum conditionatum. vide 1. parte Disp. 5. a. n. 504. ad 507.

Cæterum, si nomine prædestinationis veniat sola voluntas conferendi auxiliis requisiti etiam ad operationem conditionata supernaturalem, certè sine sic sumpta prædestinatione, non poterit nosci consensus conditionatus. Conceditur etiam, quod Deus salva libertate, possit promittere, infallibiliter eventum ab soluto sicuturum, nam prænoscit, quid esset creatura factura si, postea facit decreto de eventu, factioque decreto, potest promittere eventum, sed antecedenter ante prævulsum consensum si, non potest Deus promittere cōsensum si, salva libertate. Nam ante determinationem liberam pro statu conditionato, præcedit non nisi possibitas, possibilitas autem neutra partem determinatè representat. Et Deus noscens per scientiam simplicis Intelligentiae illam possibilitem, utramque partem attingit. Hinc antecedenter ad consensum conditionatum, non potest determinatè unam partem promittere, salva, ut dixi, libertate. Quæ hæc breviter exposta, lege fusiū tota Disp. 5. in 1. parte.

NOTO 5. Ex dictis ad objectionem quartam. Quod etiam in libro de Bono Perseverantie, non refutarit August. scientiam conditionatam independentem à Decreto de se efficaci, quale hæc adstruit Gonet, sed tantum dicit non esse responsivum sufficiens, cur his potius prædicetur

dicetur Evangelium, illis non, quia hi, prævisi sunt consentiri *si*. Eademque mens fuit & S. Thomæ. Cæterum, si nomine prædestinationis intelligat Gonet Decretum conditionatum de dandis auxiliis requisitis ad consensum conditionatum, tale Decretum admittimus, neque enim consensum conditionatum salutarem, adstruimus nos, esle sine adjutorio supernaturali, quod ipsum adjutoriū habere non possumus, nisi Deo decernente, adeoque volente illud dare *si*.

Insistendo priori illi responsioni, concedimus correxisse Augustinum, id, quod docuerat ad quæstiones Paganorum, quia illuc docuerat responderi posse, cur Christus nunc sit incarnatus, quia præviderat credituros homines, si tunc incarnaretur, quam responsionem exemplo Tyrriorum infirmat. Hoc totum colligi potest ex verbis dictis supra.

Conceditur, destructo objecto, destrui scientiam, sed negamus, destruxisse Augustinum, objectum scientiæ conditionatae, de qua emphaticè exclamarat de prædestin. Sanctor. c. 9. *Quid verius*: sed objectum hoc destruebat, quod consensus conditionatus salutaris, esset independens à prædestinatione sumpta pro Decreto conditionato, de dandis auxiliis requisitis, quæ etiam nos cum Augustino requirimus.

Ea autem quæ adfert ex Tract. 68. in Joan. & ex libr. 26, contra Faustum, intelligenda sunt de scientia visionis, quæ supponit Decretum de implenda conditione, sub qua prævidebatur eventus *si*.

Ea quæ adfert ex epistola 105. item de Origine animæ cap. 12. verba item illa Prosperi, epistolæ ad Augustinum, ubi de Semi-Pelagianis loquens ait, *Futura, quæ non sunt futura, consinquent*, hunc legitimum sensum habent. Dicebant Semi-Pelagiani puniti parvulos vel præmiati propter demerita vel merita conditionata, habere que illa se planè atque ea, quæ sunt futura, h. c. absolute exstituta, quam doctrinam eorum damnat Augustinus, damnamus & Nos. Hanc autem fuisse mentem Augustini ostendunt illa verba de Prædestin. Sanctor. cap. 11. *Sed unde hoc talibus viris in mentem venerit, nescio, ut futura que non sunt futura, puniantur, aut honorentur merita parvolorum*. Ubi in futuris conditionatis agnoscit futuritionem, sed non futurā, quod important illa verba. Ut futura quæ non sunt futura, puniantur. Adeoq; agnoscit futuritionem conditionatam, quæ ob defectum Decreti divini non est unquam absolute exstituta. Idem significat c. 14. *Si judicarentur homines pro meritis sua vita, quæ non haberunt morte preventi, sed habituri essent si viventer, nihil prodesse ei qui raptus est, ne malitia mutaret intellectum eius, nihil prodesset eis qui lapsi moriuntur si ante morerentur, quod nullus dicere Christianus audebit*. Unde hæc propositio Gonet, ea quæ Semi-Pelagiani contendebant esse futura, D. Augustinus negabat esse futura.

Sic est modifcanda: ea quæ Semi-Pelagiani contendebant esse futura, h. c. inferentia rationem absolute dandi præmii vel poenæ, cum non habent ab solutam & exercitam existentiam, negat esse futura August. hoc est, inferentia rationem absolute dandi præmii & poenæ. Quod autem futuris conditionatis etiam veritatem conditionatam negat Augustinus, id non probat Gonet, & pro se loquitur Lib. de Prædest. cap. 9. Augustinus, *Quid verius quæ pro se esse Christianum Dominum, &c. qui in eum fuerunt creditur*.

Punctum Difficultatis 2.

Argumenta ab auctoritate S. Thomæ.

Objicit i. S. Thomæ Principiis non coheret doctrina de scientia conditionata. Nam in primis S. Thomæ destruit ejus objectum, quod est veritas objectiva propositionum contradictorium de futuro contingentem, nam super Cap. 8. Perihermenias lectione 13. docet propositionum contradictoriarum de futuro contingentem, neutrām esse veram.

Respondet. S. Thomam, hoc solū velle significare. Futura contingentia, libet, si spectentur in suis causis, non habent determinatam veritatem, quod & nos concedimus, & hoc indicant illa verba, quæ adfert ex Primo sentent. Dist. 38. quæst. i. a. 5. ad secundum. *Futurum contingens, non est determinatè verum, atqueam fiat, sed quo sensu?* subdit ibidem S. Thomas, *qua non habet causas determinatas*. Inferit, ne quidem illa prædeterminari, prout sub simili statui, quia hoc ipso haberent causas determinatas. Sed non negat futuris conditionatis veritatē objectivam in illis metu ijs: verba ejusdem sunt adā adā qu. 17. a. 6. ad secundum. *Quamvis contingentia futura, prout sunt in seipsis, sint determinata ad unum, tamen prout sunt in suis causis, non sunt determinata, quin possint aliter eveniri*.

Sed quid importat illa doctrina S. Thomæ, quæ sic habet i. parte quæst. 16. a. 7. ad 3. illud quod nunc est, ex eo futurum fuit antequam esset, quia in causa sua erat ut fieret, unde sublatā causa non esse futurum illud fieri: sola autem prima causa est aeterna, unde ex hoc non sequitur quod ea que sunt, semper fuit verum, esse et futura, nisi quatenus in causa semper fuit, ut essent futura, qua quidem causa solus est Deus.

Hic locus, si mens S. Thomæ spectetur & difficultas, quam inibi pertractat, solū loquitur de veritate formalis, afferens, nullam esse veritatem creatam aeternam, quod non potest intelligi de veritate objectiva, alias nullæ darentur propositiones aeternæ veritatis. Debet ergo intelligi de veritate formalis, non negamus autem veritatem formalem contingentium ab aeterno, non nisi a Deo pendere.

Quod autem S. Thom. de veritate formalis illic agat, ostendunt verba ejusdem ibidem ad 4.

R. P.
THEMIS
ZIANOW.
Tom. I.
D. V.